

A Berzsényi Dániel Megyei Hatókörű Városi Könyvtár stratégiai terve, 2019-2024

A stratégia alapja, PGTTJ és SWOT analízis

PGTTJ elemzés

Politikai környezet:

A Berzsényi Dániel Könyvtár legszélesebb politikai környezetét az Európai Unió adja. A könyvtár az EU kulturális intézményrendszeréhez a jogi szálakon túl pályázatokkal és az azokban vállalt szakmai feladatokkal is kapcsolódik. A könyvtári rendszer Magyarország legnagyobb kulturális intézményrendszere. Az intézmény működését Magyarországon a mindenkor hatályos jogszabályok és rendeletek határozzák meg. Bár jelenleg nincs országos könyvtári stratégia, a szakmai ajánlások ismertek. Kiemelt politikai törekvés a versenyképesség és a foglalkoztatás növelése, a nemzeti jólét megteremtése, a közösségfejlesztés, a polgárok életminőségének javítása, az élethosszig tartó tanulás támogatása. Kiemelt szerepet kap a határon túli magyarság segítése. Az ajánlások nagy hangsúlyt helyeznek a nemzeti érdekek tudatosítására és védelmére. A könyvtár fenntartója Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata. A város fontos politikai célja a gazdaság élénkítése, amiben a könyvtárnak is megvan a maga szerepe. Elvárásként fogalmazódik meg a polgárok digitális kompetenciájának bővítése, a digitális jólét program támogatása, illetve olyan innovatív szolgáltatások kialakítása, amelyek segítik a köznevelési és felsőoktatási intézmények működését, illetve a turisztikát.

Politikai tényezők:

- az Európai Unió különös hangsúlyt fektet az európai információs társadalom fejlesztésére és támogatására;
- az állam támogatja a digitális írástudás széleskörű terjesztését, az IKT használatát, az EU konform szolgáltatások kialakítását (elektronikus ügyintézés, Kormányzati portál), az uniós gyakorlattal harmonizáló jogi szabályozást;
- az ágazati irányítás modernizációs stratégiája korszerű jövőképet és cselekvési programot határoz meg a könyvtárak számára;
- az aktuális országos és helyi pártpolitikai helyzet, a választások ciklikussága hatást gyakorol a könyvtárak működésére;
- a megyei kulturális intézmények esetleges összevonásának lehetősége veszélyezteti a könyvtárak szakmai tevékenységét;
- az ágazati irányítás szakmapolitikai helyzete meghatározza a könyvtári terület működését és fejlődését. Könyvtári szempontból gyenge az érdekvédelmi rendszer.

Gazdasági környezet:

Szombathely a 2000-es évek elején, az elmúlt 10-15 évben nagyot fejlődött: több ipari termelő nagyvállalat képviselőjében jelentős külföldi tőke koncentrálódott, a kis- és középvállalatok súlya nőtt, fejlődött a szolgáltatási ágazat. 2010-re a gazdasági mutatók alapján a korábbi időszak lendülete alábbhagyott, elmaradt az élvonalbeli térségektől. A tőkevonzó képesség csökkent.

- Az iparüzési adóbevétel 2010 óta nőtt.
- A munkanélküliségi ráta az országban az egyik legalacsonyabb.
- A képzett munkaerő hiánya.
- A teljes alkalmazásban állók bruttó átlagkeresete elmarad az országos átlagtól.

- A mezőgazdaság erősödött.
- Az ipar kibocsátása nőtt.
- Az ipar a foglalkoztatás kiemelt területe, melyet a szállítás, raktározás, közigazgatás, kereskedelem követ.

Pozitív változás, hogy a közlekedési feltételek 2017-re javultak. Beindult a gépészmérnökök képzése, amely segít a hiányzó munkaerő képzésében, a kutatás-fejlesztés fellendítésében.

- A fenntartó önkormányzat gazdasági helyzete meghatározó.
- A digitális technológia változása és fejlődése hatással van a gazdaságra.
- Az új technológiák alkalmazása jelentős költségvonzással jár.
- A törvényi szabályozás esetleges változása új költségvetési helyzetet teremt – csökkenhet a finanszírozás.

Társadalmi környezet:

- Az élethosszig tartó tanulás jelentősége felismerést nyert társadalmi szinten, az ezzel kapcsolatos feladatok és igények felértékelik a könyvtárak társadalmi szerepét.
- A távoktatás és a távmunka egyre nagyobb teret nyer.
- Az információs írástudás és írástudatlanság paradoxona.
- Az oktatási rendszer átalakulásának hatása, a változásokhoz kapcsolódó új társadalmi igények figyelemmel kísérése.
- A szakmatanulás felértékelődése.
- Idegen nyelvek tudásának, tanulásának növekvő szerepe.
- A határtalanság érzése fokozódik a külföldi munkavállalások, tanulások, ösztöndíjak gyakoriságának köszönhetően.
- Helyi szinten a felsőoktatásban bekövetkező változások.
- A társadalom individualizálódása, a globalizáció hatással van a könyvtárakra is.
- A globalizációval párhuzamosan felértékelődnek a nemzeti, helyi értékek, a lokális tényezők, a kulturális örökség és a nemzeti értékek őrzése, a hagyományok ápolása, az anyanyelv identitásőrző szerepe.
- Az értékes tartalmak (dokumentum, média) mellett az „értéktelen” nagy mennyiségű megjelenése.
- A vizuális és a verbális kultúra között kialakult egyensúly/egyensúlytalanság és a lehetséges kiegyenlítődési folyamat aktuális hatásai.
- Az azonnali információhoz jutás igényének társadalmi megjelenése, a felgyorsult élet, az időmenedzselési problémákkal összhangban.
- A távhasználat növekedése.
- A szolgáltatások egy helyre összpontosulása, a praktikum előtérbe helyeződése és a „pláza” érzés iránti igény.
- Erősödő társadalmi elvárás a szolgáltatások színvonalának emelésére, növekvő érdeklődés a minőségi és egyedi szolgáltatások iránt.
- Változó olvasási szokások, az új, Y- és Z-generációk információkeresési és -kezelési szokásai jelentősen eltérnek a korábbi korosztályok gyakorlatától.
- Új közösségépítési szokások alakulnak ki főképp a fiatalabb generációk körében. A közösségi média hatására a virtuális közösségek térnyerése erősödik minden korosztály tekintetében.
- Romló társadalmi közérzet.

- Előtérbe kerül a romló szociális helyzettel, a szakadozó szociális hálóval és az ezeket előidéző problémákkal való foglalkozás, a hátrányos helyzetű csoportok igényeinek kielégítése.
- Az önkéntesség felértékelődése, az önkéntes tevékenység térnyerése a hétköznapi életben.
- Jellemző az elöregedő társadalom, fokozott odafigyelés szükséges az idős korosztályra.
- Az időskorúak szabadidő-felhasználása folyamatosan változik, a nyugdíjazás utáni aktivitás, az egészségmegőrző programokban való részvétel ösztönzése jellemző.
- Társadalmi szerepek átalakulása, a férfi, a nő, a gyermek szerepének újradefiniálása, a szülősséggel, a családdal szemben támasztott új elvárások.
- A migráció lehetséges hatásai.
- Jellemző az információs esélyegyenlőségre, a „digitális jólétre” és a szabad hozzáférésre törekvés.
- A közösségépítési funkciók erősödnek a könyvtárakon belül a használói igényekre reagálva.
- A kultúra fogalmának hétköznapi értelmezésében bekövetkező változások.
- A kultúra árucikké válása, fogyasztásának és kínálatának üzletszerűvé válása, ezzel párhuzamosan a kultúra „eladhatóságának” növelésére tett erőfeszítések növekedése.
- A civil szervezetek aktivitásának, hangjának erősödése.
- A könyvtárosi szaktudással szemben támasztott változó követelmények, a lépéstartás problémája.

Technológiai környezet:

Az IKT technológia gyorsütemű fejlődése, a korszerű hálózati infrastruktúra kialakítása, a digitalizálás előtérbe kerülése lépés- és szemléletváltásra ösztönöz. A hagyományos könyvtári szolgáltatások mellett folyamatos szükséglet a virtuális térben való jelenlét erősítése, a 0-24 órás szolgáltatások körének fejlesztése, a helyi, hiánypótló tudástartalmak digitális megjelenítése, a tartalomszolgáltatási képesség növelése. A könyvtári szerepkör átalakulása azt is lehetővé teszi, hogy a szolgáltatások tértől és időtől függetlenül, bárki által hozzáférhetővé váljanak, és a könyvtári tudásvagyon hozzájáruljon az esélyegyenlőség javításához, a kulturális értékekhez és javakhoz való széleskörű hozzáféréshez, segítve az információs társadalomba való integrálódást.

A könyvtárnak rendelkeznie kell mindazon szakmai tudással, amely az IKT technológia fejlődésével, fejlesztésével párhuzamosan a használókat több szinten, az alapvető technológiai információktól az adatbázisok használatára, kezelésére vonatkozó ismeretekig bezárólag segíti. A vonatkozó szakmai tudásnak nemcsak hitelesnek és megbízhatónak, hanem folyamatosan megújulónak, innovatívnak is kell lennie.

Legfontosabb tényezők:

- kormányzati kutatási-fejlesztési program – digitális jólét program;
- tartalomipar fejlődése – virtuális könyvtárak, adatbankok, elektronikus könyvtárak létrejötte;
- figyelemgazdaság;
- adattovábbítás lehetősége – felhőalapú szolgáltatások;
- mobilkommunikáció / mobiltechnológia előtérbe kerülése – infokommunikációs eszközök lakossági használata;
- digitális otthonok – felhasználók által létrehozott tartalmak;

- intézményi infrastruktúra színvonala – számítógépesítettség mértéke – technológiai váltásra való reakcióidő.

Jogi környezet:

A könyvtárak működésének jelenlegi jogi szabályozása a rendszerváltást követően történt meg, hiszen változnia kellett a jogi szabályozásnak is, mert ez a jogállamiság alapkövetelménye.

Az 1997. évi CXL. törvény nyilvános könyvtári ellátásról szóló része szabályozta a könyvtárak működését, feladatait, fenntartását, finanszírozását és együttműködését. A törvényhez számos jogszabály született, amely a részletekbe menően szabályozta, pontosította a működést.

SWOT elemzés

Erősségek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none"> - a szakmai működést meghatározó biztos jogszabályi háttér - stabil pénzügyi háttér - központi épület fizikailag akadálymentesített intézményi környezete - hosszú távon optimális elhelyezés, központi fekvés - a központi könyvtári gyűjtemény elhelyezése egy helyen, a raktározási lehetőség hosszútávra megoldott - megújuló technológiai környezet - kvalifikált, hosszú ideje együtt dolgozó munkatársi gárda - kollektív szerződés - önálló gazdálkodás - magas szintű intézményi szabályozottság - elkötelezett intézményi vezetés a szakmai megújulás mellett - innovatív ötletek iránti vezetői fogékonyság - tudatosan fejlesztett és feltárt, gazdag gyűjtemény - kiemelt figyelem a helyismereti gyűjtemény fejlesztésére és arra alapozott szolgáltatásokra - 0-24 órás szolgáltatások - minőségi szemléleten alapuló szolgáltatás-orientált, a felhasználók igényeit figyelembe vevő szemléletmód és szolgáltatási struktúra - hosszú nyitvatartási idő 	<ul style="list-style-type: none"> - országosan elfogadott szakmai stratégia hiánya - mérsékelt fenntartói figyelem és intézményi teljesítmény elismerés - városi fiókkönyvtári hálózat akadálymentesítési, felújítási/korszerűsítési hiányosságai - információs akadálymentesítés - ingyenes parkolás lehetőség hiánya - nem mobilizálható belső terek - egészségtelen intézményi korfa - nyelvtudás alacsony szintje - feszített intézményi létszám – megosztott munkakörök (feldolgozás-olvasószolgálat) - technikai személyzet kis létszáma, fluktuációja - önálló gazdasági szervezet hiánya - nem teljes a gyűjtemény elektronikus feltártsága - elektronikus könyvtári rendszer zavarai - „rejtőzködő” használók felderítése

<ul style="list-style-type: none"> - sikeres és átgondolt pályázati tevékenység - erős hazai és külföldi partnerkapcsolatok - kölcsönösségen alapuló szakmai együttműködés a Vas megyei köz- és egyéb könyvtárakkal - Vas Megyei Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer (VKSZR) színvonalas működtetése - a térségi szolgáltatási rendszer technikai feltételrendszere adott esélyegyenlőséget javító használóképzés - színvonalas és változatos könyvtári rendezvénykínálat - szakmai képzés, továbbképzés lehetőségének biztosítása - tudatosan alkalmazott külső kommunikációs lehetőségek - széleskörű együttműködés civil szervezetekkel, oktatási intézményekkel - stabil használó kör és igénybevétel 	
<p>Lehetőségek</p> <ul style="list-style-type: none"> - információs társadalomban prioritást élvező intézmény - új partnerek, együttműködési lehetőségek - belvároshoz való közelség, jó megközelíthetőség - önkéntes és közösségi munka - mobilizálható belső terek kialakítása pályázati forrás bevonásával - dinamikus honlapfejlesztés - 0-24 órás szolgáltatások és az interaktív kapcsolatrendszer további erősítése - EBSCO használatának kiterjesztése - informatikai használóképzés - KSZR szolgáltatói szerep-vállalása - médiajelenlét - városi kulturális közösségi rendezvényeken az intézmény és szolgáltatásainak megjelenítése - könyvtárhasználók körében alulreprezentált korosztályok megnyerése célzott rendezvényekkel - az emelkedő dokumentum átlagár forgalomnövelő szerepe 	<p>Veszélyek</p> <ul style="list-style-type: none"> - a szakmai működést meghatározó törvényi háttér gyengülése, pozícióvesztés - a több lábon álló finanszírozás megbicsaklása - a könyvtár „puha” szolgáltatás: nehéz gazdasági helyzetben hátrányokat szenved - a szakma presztízisértéke alacsony - forráshiány miatt meg nem valósuló épület- és technológiakorszerűsítés - negatív demográfiai tendenciák (keves születés, csökkenő lélekszám) és következményük (gazdasági, szociális, kulturális leépülés) - szakember hiány - szakmai tudás avulása – képzéshiány - munkatársi motiválatlanság - a klasszikus értelemben vett olvasás presztízisének erős csökkenése - gyorsan változó fogyasztói

<ul style="list-style-type: none"> - minősített könyvtár cím 	<p>igények követésének fontossága, kontra gyűjteményépítés</p> <ul style="list-style-type: none"> - dokumentumbeszerzés szolgáltató partnerének bizonytalansága - dokumentumárak ugrásszerű növekedése - az internet, mint információ „varázsszer” terjedése – digitális otthon - digitális technológia fejlődése - csökkenő igénybevétel - pályázati lehetőségek hiánya, kiszámíthatatlansága - meg nem újuló, hiányzó központi szolgáltatások - nehezen kezelhető használók körének bővülése - helyi sajtó átalakulása érdeklődési kör és feldolgozási mélység tekintetében
---	---

Az emberi erőforrás stratégia része

SWOT analízis:

Erősségek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none"> • tapasztalatok, kompetenciák • erős érzelmi kötődés • a szakmai működést meghatározó biztos jogszabályi háttér • kvalifikált, hosszú ideje együtt dolgozó munkatársi gárda • kollektív szerződés • az elismerés dokumentált rendje 	<ul style="list-style-type: none"> • nem teljesítményösztönző bérrendszer • egészségtelen intézményi korfa • nyelvtudás alacsony szintje • feszített intézményi létszám – megosztott munkakörök (feldolgozás-olvasószolgálat) • technikai személyzet kis létszáma, fluktuációja • a kutatás és a publikálás iránti érdektelenség
Lehetőségek	Veszélyek
<ul style="list-style-type: none"> • képzések, nyelvtanulás támogatása • a szakmai elismerés fejlesztése • a munkatársak erőteljesebb bevonása a szakmai tervek készítésébe • projektmunka fejlesztése 	<ul style="list-style-type: none"> • szakmai tudás avulása – képzéshiány • munkatársi motivátlanság • az alacsony bér miatti fluktuáció • kiegész a szolgáltatásban dolgozók terhelése miatt

Jövőkép

A könyvtár a kulturális közszolgáltatás alapintézménye. A Berzsenyi Dániel Könyvtár eleget téve az összetett könyvtárhasználói igényeknek, hatókörét a szolgálendő közösség körében folyamatosan bővíti. Gyűjteményére és szolgáltatásaira alapozva keresi és fejleszti azokat az együttműködési formákat, amelyek segíthetik használó közönségének magas minőségű könyvtári ellátását. A szolgáltatásmenedzsment bevonja alkalmazási körébe az interneten elérhető információkat, adatbázisokat. Ugyanakkor, a tudásmegosztás elvét gyakorolva, tartalomszolgáltatásként közkinccsé teszi az egyedi tudástartalmat jelentő Vas megyei helyismereti kulturális örökséget a világhálón. Esélyegyenlőségi programja segíti a társadalmi egyenlőtlenségek leküzdését, a fizikai, földrajzi, szociális hátránnyal élők integrálódását a tudásalapú információs társadalomba, az élményszerű olvasás népszerűsítését, és a digitális analfabetizmus csökkentését. A használóképzési tevékenységével és a digitális írástudás terjesztésével részese az életen át tartó tanulásnak, a tanulási készségek megőrzésének, ill. kialakításának a társadalom különböző csoportjaiban. Közösségi és egyéni élményt nyújtó programjaival népszerűsíti az intézményt, a gyűjteményt, az irodalmat, a művészeteket és a tudományt. Harmadik helyként és információs központként a társadalmi integrációt segíti.

A jövőkép megvalósítása érdekében elérendő stratégiai célok és megvalósítandó tartalmi feladatok

Átfogó cél

1. A könyvtár társadalmi szerepvállalásának erősítése.
2. A Berzsenyi Dániel Könyvtár hosszú távú működésének biztosítása, a szolgáltatások és a szolgáltató képesség innovatív fejlesztése.
3. Kapcsolódás az országos könyvtári szolgáltatásokhoz szolgáltatóként és igénybevevőként, biztosítva a jogszerű elektronikus hozzáférést.
4. A munkatársi gárda szakmai tudásának megújítása, a megszerzett tudás intézményi átadása. A tudás elismerésének különböző szintű érvényesítése.

Specifikus célok

1. A könyvtár társadalmi szerepvállalásának erősítése

- a. A Berzsenyi Dániel Könyvtár biztosítja a nyilvánosságra került információkhoz való hozzáférést, legyen az bármely területről származó, kiemelt figyelmet fordítva a helyi kulturális emlékezet megőrzésére és értékeinek népszerűsítésére.
- b. A könyvtár az esélyegyenlőség helyszíne.
- c. Új használói rétegek bevonása, szükség szerinti felzárkóztatása specifikus szolgáltatás- és programkínálattal.
- d. A megyében élő kisebbségek anyanyelvi kultúrája megőrzésének támogatása dokumentumokkal, rendezvényekkel. A könyvtár részvétele a határon túli magyarság információs, kulturális ellátásában, segítség a szórványban élő magyar közösségeknek kulturális örökségük megtartásában.
- e. A könyvtár az élethosszig tartó tanulás nélkülözhetetlen színtere.

Feladatok

- Kiemelt figyelem fordítása a nemzeti (ODR, NAVA, NDA, NPA, MEK, MaNDA, Hungaricana) és a helyi (Vasi Digitális Könyvtár) kultúra dokumentumaihoz (hagyományos és/vagy elektronikus úton) való hozzáférés biztosítására.
- Az egységes lelőhely-nyilvántartó adatbázisba (MOKKA, ODR) Berzsenyi Dániel Könyvtár adatforrású rekordok folyamatos feltöltése.
- A Savariensia gyűjtemény értékének megőrzésére a helyi és helyi vonatkozású dokumentumok számbavételével és széleskörű gyarapítással kell törekedni. Az egyre erősödő helytörténeti érdeklődést a gyűjtemény teljes körű feltárásával és dokumentálásával szükséges kielégíteni. Folytatjuk a megyetörténeti dokumentációs munkát és áttértünk a kurrens bibliográfia online szolgáltatására. A történelmi vármegye-kutatás és a határon átnyúló együttműködés érdekében nemzetközi kapcsolatainkat programokkal és szolgáltatásközvetítéssel is ápoljuk. Folytatjuk a helyi kiadású elektronikus hírportálok vonatkozó anyagának dokumentálását és az 1945 előtti sajtó megyei vonatkozású anyagának elektronikus adatbázisba építését.
- A térségi szolgáltatásokhoz kapcsolódó önálló, működőképes, interaktív honlap létrehozása. Célunk olyan honlap létrehozása, amely dinamikus szerkezeti kialakításával korszerű és minőségi módon képes bemutatni a szolgáltatásokat, segíti a tevékenységhez kapcsolódó friss információk közzétételét.
- Törekszünk arra, hogy fenntartsuk a könyvtár tudományos tevékenységét a sikeres kiadói tevékenységgel, konferenciákkal, kiállításokkal, emlénapokkal. Kiadóként közreműködünk az Életünk folyóirat létrehozásában.
- A könyvtár javítja a társadalom rászoruló rétegeinek (pl. időskorúak, szegénységben élők, egészségileg korlátozottak stb.) életminőségét, speciális szolgáltatásokkal segíti a hátrányos helyzetű használókat (szociális, egészségi, társadalmi, fizikai, mentális, területi hátrányokkal küzdők). A meglévő esélyegyenlőségi eszközök kiegészítésére pályázati lehetőségekkel élünk. Kihelyezett programokkal segítjük a bentlakásos intézményekben élők igényes szórakozását.
- A könyvtár a kompetenciafejlesztés és a felzárkóztatás érdekében speciális programokat szervez a funkcionális és a digitális analfabetizmus leküzdésére, az olvasási és szövegértelmezési képességek fejlesztésére új használói rétegek bevonásával. Feladatnak tekintjük a nem formális és informális tanulási formák támogatását, a korai iskolaelhagyás visszaszorításának segítségét, a pályaaorientáció és a tehetséggondozás felkarolását, oktatási és más kulturális intézményekkel való partneri kapcsolat erősítését.
- Széleskörű választék biztosítása az anyanyelvi kultúra ápolását segítő dokumentumok beszerzésével horvát, német, szlovén nyelvterületen, illetve kulturális örökséget bemutató rendezvények rendszeres szervezése, támogatása határon innen és túl.

2. A Berzsenyi Dániel Könyvtár hosszú távú működésének biztosítása, a szolgáltatások és a szolgáltató képesség innovatív fejlesztése

- a. Fenntartható könyvtár.
- b. A könyvtár gyűjteményének a használói igények teljességre törekvő figyelembevételével történő gyarapítása.
- c. Az egyedi információs tartalommal rendelkező helyismereti gyűjteményvagyon átgondolt és tervszerű, a mindenkori szerzői jogi követelményeket figyelembe vevő digitalizálása, és a digitalizált tartalmak szolgáltatása.
- d. A könyvtári ellátás területi (tájegységi/városrészi) egyenetlenségeinek csökkentése.

Feladatok

- Energiahatékony, környezetbarát megoldások, a könyvtárban felhalmozódott tudásvagyon hosszú távú megőrzése, biztonságos tárolása.
- Az elkövetkező években tovább kell erősíteni az újdonságok szerepét az gyűjteményben. A használói érdeklődés fenntartása és az ODR szolgáltatás alapja a naprakész dokumentumkínálat.
- A használói igények átalakulásával, az AV dokumentumok iránti érdeklődés erőteljes csökkenése felveti ennek a szolgáltatásnak a végiggondolását. Fokozottabb használat jellemzi a nyelvtanulást és az esélyegyenlőséget támogató dokumentumok körét, a kínálat bővítése ez utóbbiak esetében elengedhetetlen.
- A könyvtár történelmi múltjának köszönhetően jelentős muzeális értékű régi és ritka könyvvel rendelkezik. Legértékesebb darabjainak megmentésére pályázatokkal támogatott restaurálási programot folytatunk.
- Bővítjük a Vasi Digitális Könyvtár kínálatát a gyűjtemény egyedi és kutatói érdeklődésre számot tartó dokumentumainak digitalizálásával a középtávú digitalizálási terv alapján.
- A Vas megyei kistépülési könyvtárellátás terén a megyében található városi könyvtárak együttműködésével a falvakban élők számára is kínáljuk az életen át történő tanulás, a tanulási készségek megőrzésének lehetőségét, folyamatos minőségi dokumentum-ellátását. A városi fiókkönyvtárak szolgáltatásainak bővítése, új felhasználói rétegek megszólítása.

3. Kapcsolódás az országos könyvtári szolgáltatásokhoz szolgáltatóként és igénybevevőként, biztosítva a jogszerű elektronikus hozzáférést

- a. A Berzsényi Dániel Könyvtár az olvasáskultúra fejlesztését az országos programokban való részvétellel, kiegészítve saját olvasást, igényes kulturális fogyasztást kínáló rendezvényeivel támogatja.
- b. Az élethosszig tartó tanulás támogatása, és a digitális írástudás fejlesztése mobilizálható, barátságos, sokfunkciójú terek kialakításával, korszerű technológiák alkalmazásával.
- c. Hozzáférés biztosítása hazai és külföldi adatbázisokhoz, elektronikus dokumentumokhoz.
- d. Korszerű IKT eszközökkel hozzáférhető tartalomszolgáltatás.
- e. A Berzsényi Dániel Könyvtár a gyűjtemény és a könyvtárhasználat folyamatos népszerűsítésére törekszik személyes és virtuális szolgáltatásaival, sajtómegjelenéssel, rendezvényeivel, PR-anyagokkal annak érdekében, hogy a használói kör szélesedjen és a könyvtárról kialakult kép jobban megfeleljen az ott folyó tevékenységnek.
- f. A digitalizált tartalmak széleskörű hozzáféréseinek támogatása, a használathoz szükséges kompetenciák megszerzésének támogatása.

Feladatok

- Kapcsolódunk az Informatikai és Könyvtári Szövetség évente megrendezésre kerülő akcióihoz, továbbá más központi kezelésű olvasást népszerűsítő programokhoz, könyves ünnepekhez.
- Egyéni foglalkozással és csoportos programokkal már kora gyermekkortól hozzájárulunk az értő olvasás megalapozásához és fejlesztéséhez. A kismamák és gyermekeik számára szervezett találkozási lehetőségek, a játék és a nevelést segítő előadások segítik a 0-3 éves korosztály aktív használóvá válását.

- A 10-18 évesek számára vonzó közösségi térként kívánunk megjelenni, teret biztosítunk irodalmi, zenei, képzőművészeti bemutatkozásuknak.
- Támogatjuk a könyv- és irodalomközpontú programokat, illetve lehetőséget nyújtunk új könyvek, szerzők bemutatkozásához. Kiállítási helyszínt biztosítunk a helyi képzőművészek és amatőr alkotók bemutatkozásának. Változatos és igényes képzőművészeti, irodalmi és ismeretterjesztő rendezvényeket kínálunk nem csak a regisztrált könyvtárhasználók, hanem minden érdeklődő számára.
- Irodalombarát érdeklődők számára folytatjuk sikeres olvasóköri programunkat.
- Egyszerre jelen kell lenni a közösségi médiában események, programok meghirdetésével és a felhasználókkal közös programok kialakításával. A könyvtár feladata, hogy a közösségi médiában található információ érvényességének és értékelésének megítélésére is felkészítse használóit.
- Tényleges és potenciális közönségünk elvárásairól rendszeres időközönként ismétlődő szükséglet- és igényvizsgálatokkal tájékozódunk annak érdekében, hogy a könyvtár tevékenységét az elvárásokhoz igazítsuk és növeljük a használói elégedettséget.
- Támogatjuk az elektronikus ügyintézkedést.
- A feltételek megléte esetén együttműködve más érintett szereplőkkel (könyvkiadók, könyvtárak, OSZK, EISZ, EBSCO) hozzáférést biztosítunk e-könyvekhez és más digitális dokumentumokhoz.
- Korrekt és szolgálatkész kapcsolatot tartunk fenn oktatási, művelődési és szociális intézményekkel, egyházakkal, fogyatékkal élők szervezeteivel, nyugdíjas klubokkal, kiemelt partnerként a fenntartó önkormányzattal.
- A Vas Megyei Könyvtárellátási Szolgáltatási Rendszer hatékony, gazdaságos működése biztosítja, hogy Vas megye kistérségeiben, állampolgári jogon hozzáférhetővé váljon az ott élők számára szükséges valamennyi, a könyvtári rendszeren keresztül elérhető információ.
- Minőségi szolgáltatásokkal segíti az elektronikus alfabetizációt, élményközpontú, az örömszerző olvasást népszerűsítő, ismeretterjesztő és a helyi identitást erősítő közösségi programok szervezésével a kulturális értékek megőrzését és átadását.
- A szolgáltató helyek közösségi szintként és információs pontként való működését támogatjuk.

4. A munkatársi gárda szakmai tudásának megújítása, a megszerzett tudás intézményi átadása. A tudás elismerésének különböző szintű érvényesítése

- a. Szakmai továbbképzéseken való részvétel támogatása.
Együttműködve a hazai és az európai könyvtárakkal lehetőség biztosítása a tájékozottság fenntartására és a szakmai fejlődésre a konferenciákon, rendezvényeken való részvétel segítségével, tapasztalatcserék és műhelytalálkozók szervezésével, jó gyakorlatok honosításával.
- b. Belső tudásátadás erősítése.

Feladatok

- Képzésekkel támogatjuk azon képességek fejlesztését, amelyek növelik a szolgáltatás minőségét és társadalmi elfogadottságát (empátia, problémamegoldó képesség, udvariasság, kommunikációs képesség, panaszhelyzetek kezelése).
- Kiemelt figyelmet fordítunk olyan képzések támogatására, amelyek segítik a kommunikációs hátránnyal élőkkel való kapcsolattartást, integrálásukat az információs társadalomba.

- Az intézmény által támogatott képzéseken elsajátított új tudástartalmak megosztása belső képzés, beszámolók formájában.
- A munkatársak szervezeten belüli motiválása, a szakmai teljesítmények elismerésének kezdeményezése.

Az intézményi stratégia kulcsfontosságú elemei

A könyvtár harmadik hely

A Berzsényi Dániel Könyvtárnak a szabadidő kulturált eltöltéséhez, közösségek kialakításához hozzájáruló, közösségi és egyéni élményt nyújtó rendezvényszervező tevékenysége igen gazdag. A kialakult, jól bevált, a látogatók meglegedésére szolgáló programszervezői gyakorlatnak megfelelően a továbbiakban is leginkább olyan rendezvényeket kívánunk szervezni, amelyek könyvvel, irodalommal kapcsolatosak, olvasásnépszerűsítésre adnak alkalmat, amelyek népszerűsítik az intézményt, a gyűjteményt, az irodalmat, a művészeteket és a tudományt. Létrehoztuk és támogattuk az intézmény falai között a kisközösségeket. A könyvtár olvasóköre havi rendszerességgel jelent fórumot a minőségi irodalmat kedvelőknek és hatással van a könyvtári programokra is. Stabil közönséget jelent a kortárs írókkal, művészekkel szervezett találkozónak.

Esélyegyenlőség

Az esélyegyenlőségi program célkitűzéseinek megfelelően a rászorulóknak könyvtárhasználatának segítése kiemelt fontosságú:

- Csatlakozunk a Szociális Hét programjaihoz.
- Korrekt és szolgálatkész kapcsolatot tartunk fenn oktatási és művelődési intézményekkel, fogyatékkal élők szervezeteivel, nyugdíjas klubokkal és szociális intézményekkel.
- Kihelyezett előadások támogatásával segítjük elő az érzékenyítést.
- Helyet adtunk a partnerek rendezvényeinek, bemutatkozásának, fogyatékkal élők számára eszközbemutatóknak.
- Figyelemmel kísérjük és részvételünkkel erősítjük a partner intézmények rendezvényeit.
- Középiszkolák továbbra is igénylik a munkatársunk által kidolgozott foglalkozást: Ismerjük meg a könyvtárat a vakok szemüvegén keresztül.
- Különleges és szoros kapcsolatot tartunk fenn a Rum - Kastély EGYMI-vel.
- Betegek, lakáshoz kötöttek, szociális intézmények és a Holnap Háza lakói részére házi kölcsönzés szolgáltatást végzünk.
- A központi épület valamennyi szolgáltatóhelye akadálymentes.

Partnerség, együttműködés

Célunk az intézmény jelenlegi partnereivel az együttműködés fenntartása, továbbá új kapcsolatok kiépítése. A különböző intézményekkel kötött partnerségben hatalmas lehetőség rejlik, számos innováció forrásául szolgálhat. Az iskolai könyvtárakkal történő, letéti tárgyú, 2018-ban megkezdett kapcsolatépítés szintén folytatandó, szakmai-módszertani segítségnyújtással társítva.

A Berzsényi könyvtár gyűjteményére és szolgáltatásaira alapozva folyamatosan keresi és fejleszti azokat az együttműködési formákat, amelyek segíthetik használó közönségének magas minőségű könyvtári ellátását. Ennek érdekében együttműködik a megyei könyvtárak

közösségével, Vas megye köz- és egyéb könyvtáraival, a város és a megye oktatási és kulturális intézményeivel. Erősíti az előző években megalapozott együttműködést a civil szervezetekkel, számos közös program szervezésével. Mindezek érdekében formális együttműködési megállapodásokat is kötött. A civil szervezetekkel együttműködve hívja fel a figyelmet a helyi társadalom számára fontos kérdésekre (pl. Szépítő Egyesület, Gothard Amatőrcsillagászati Egyesület, Halmay Zoltán Olimpiai Hagyományörző Egyesület, Képes Levelezőlapgyűjtők Egyesülete, Kerekerdő Alapítvány, Fekete István Állatvédő Egyesület, Magyar Bélyeggyűjtők Országos Szövetsége Vas Megyei Bázis, Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége Vas Megyei Szervezete, Siketek és Nagyothallók Vas Megyei Szervezete, Vasi Múzeumbarát Egylet, Vasi Vendéglősök Klubja).

Innováció

A Berzsényi könyvtár innovatív tevékenysége nagyon erősnek mondható, évről évre több új kezdeményezés, ötlet valósul meg, amelyeknél a vezetés erősen támaszkodik a kollégák szaktudására. Rendezvényi igény- és elégedettségvizsgálataink mutatják, hogy használóink elvárják tőlünk a folyamatos megújulást, rendezvényi sokszínűséget. Az innovatív tevékenység feltételezi a munkatársak tájékozottságát, szakmai jártasságát, felkészültségét, ezért elengedhetetlenül fontosnak tartom a képzések igénybevételét.

Minősített Könyvtár cím birtokos könyvtárként terveink között szerepel a Könyvtári Minőség Díjért pályázat benyújtása, amely díjat két innováció bemutatásával, hatékonyságának bizonyításával lehet kiérdemelni.

Kámoni fiókkönyvtár – „ökokönyvtár”:

2020-ban a kámoni fiókkönyvtár épületének átadásával új feladat a tervezett ökokönyvtári működés elindítása. Ehhez új kapcsolatok kiépítése szükséges intézményekkel, civil szervezetekkel.

Bevonzani az Alfa és Z generációt

Az Alfa és Z generáció is napi szinten használja az okoseszköz-rendszereket. Rájuk leginkább az jellemző, hogy mindent azonnal szeretnének, az azonnaliság hatja át az életüket.

Amit a könyvtár megtehet az új generációkkal, az az, hogy megadja az internet élményét. Azt kell megtalálni, hogy hogyan lehet megjeleníteni, hogyan lehet bevinni a hétköznapiakba, és ehhez hogyan lehet társítani az olvasás élményét, Harry Potter jelenségnek hívjuk az internet élményének a könyvekben való megjelenését, hiszen azt az író nagyon gyorsan, villanásszerűen váltakozó fejezetekre bontja szét. A könyvtáraknak tudniuk kell adni egy hathatós, modern, 21. századi választ, akkor el lehet érni a fiatalokat, és be lehet vonzani őket. Pályázati támogatással terveznénk megvalósítani a könyvtár földszintjén egy többfunkciósan használható teret, ahol elsősorban a 10-18-as korosztály szabadidős igényeire, önmegvalósító próbálkozásaira, kreatív hobbijaira fókuszálnánk.

Hagyományos és új információforrások, könyvtárhasználati rendhagyó órák

Fontos számunkra Vas megye, illetve a régió könyves/könyvtári kultúrájának ápolása, a régió könyvkulturális hagyományainak megismerése és kincseinek megismertetése. Célunk, hogy könyvtárunk gyűjteményének ritka darabjait iskolai csoportok, baráti társaságok és más érdeklődő közösségek számára megismerhetővé tegyük.

Az e célból létrehozott rendhagyó órák sikeresnek mondhatók, a visszajelzések pozitívak. A könyvtárunk honlapján kínált, a különböző tantárgyak tanóráihoz kapcsolódó témajavaslatainkkal a hagyományos és az elektronikus információkeresés elválaszthatatlanságára próbáljuk felhívni a figyelmet, hangsúlyozva az önálló kutatás fontosságát. A

számítógépek és az otthoni internet hozzáférés bővülésével egyre csökken az iskolai tanulmányaikhoz hagyományos dokumentumokat használók aránya. A könnyen és gyorsan hozzáférhető, letölthető, másolható anyagok azonban számos veszélyt rejtnek magukban, ellenőrizetlen, téves adatokat, tudománytalan következtetéseket, stílustalan megfogalmazást. A megbízható információ keresése megtanulható, könyvtárosi segítséggel azok a korrekt és ellenőrzött adatokat, lektorált írásokat tartalmazó portálok, adatbázisok megismerhetők, amelyeket bátran lehet tanuláshoz használni.

Digitalizálás

A Berzsenyi Dániel Könyvtár digitalizálási tervének elkészítésekor figyelembe vettük a szerzői jogi megkötéseket, a kötetek használatának gyakoriságát, a már digitalizált kötetek tárgyát, a közelgő évfordulókat, állományvédelmi szempontokat. Kettős célt követünk a digitalizálás során. Egyrészt a könyvtár gyűjteményéhez való szélesebb körű intézményi és egyéni hozzáférés, intézményi hatókör kiterjesztése motivál bennünket. Másrészt az információhordozók rossz minősége és az intenzív használat miatt erősen rongálódott sajtótermékek archiválása céljából digitalizálunk. Jelenlegi középtávú tervünkben kizárólag Vas megyei vonatkozású művek digitalizálása szerepel. Ezzel a programmal a párhuzamosság veszélye nélkül kapcsolódhatunk az országos digitalizálási programba.

Az Életünk kiadása

Főszerkesztő: Alexa Károly irodalomtörténész.

A folyóirat kiadásához pályázati támogatás szükséges. Az eddig megvalósult többrétű támogatás: az NKA Szépirodalom Kollégiuma, a szintén NKA pályázati forrással lehetővé tett KELLO folyóirat beszerzési támogatás és az NMI vidéki folyóiratok támogatására elkülönített forrás. Ezek a források körültekintő gazdálkodással fedezni tudják a nyomdaköltséget a támogatás éveiben, valamint lehetővé teszik bemutatók szervezését. Az évente betervezett valamennyi lapszám megjelenéséhez a kifutó források (NMI) pótlására a jövőben is pénzügyi támogatás szükséges, ezt pályázati segítséggel gondoljuk a továbbiakban is megoldani, de a folyóirat tulajdonos fenntartó határozottabb támogatására is számítunk.

Vas Megyei Könyvtárellátási Szolgáltatási Rendszer

A Vas Megyei Könyvtárellátási Szolgáltatási Rendszer hatékony, gazdaságos működése biztosítja, hogy Vas megye kistélepléseiben, állampolgári jogon hozzáférhetővé váljon az ott élők számára szükséges valamennyi, a könyvtári rendszeren keresztül elérhető információ.

Törekedni kell a települési önkormányzatokkal együttműködve, kezdeményezően fellépve a jelenleginél jobb elhelyezésre egyes települések szolgáltató helyeit tekintve. Továbbá a megkezdett belső enteriőrök fejlesztésének folytatása tervezhető, megtartva a dokumentumellátás és a programok teljesítési preferenciáját.